

Štev. 21.

Leto 7.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbor-
nice) kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.

Delavska konferenca v Ljubljani.

V nedeljo, dne 11. decembra 1932 se je zbralo v veliki dvorani Delavske zbornice nad 300 delavcev in profesionistov iz vseh krajev ljubljanske železniške direkcije ter je bila tako ta konferenca

veliko delavsko posvetovanje,

na katerem so delavci in profesionisti — kot na novem delavskem pravilniku najbolj prizadeti — zavzeli svoje stališče proti načrtu delavskega pravilnika ter soglasno sprejeli sklepe, ki jih je Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije že predložil Ministarstvu saobračaja in komisiji za izdelavo delavskega pravilnika v upoštevanje.

Iz govorov posameznih delegatov je resno izzvenela beseda, da je treba z nesmiselno štednjo, ki se ravno pri delavcih pojavlja v najtežji obliki, enkrat za vselej prenehati, ker v delavskih družinah vlada že lakota in beda, ker grozi propadanje tisočev in tisočev delavskih otrok. Izzvenela je istočasno zahteva, da naj se delavcu zagotovi neobhodno potrebni eksistenčni minimum, naj se mu povrne vsaj one bore pravice, ki jih je vžival južno železničar do podržavljenja, odnosno, ki jih je vžival po začasnem delavskem pravilniku.

Ogorčeni so bili delavci nad farizejsko vlogo zvezarjev, ki so raztrosili po vsej progi neke vesti o strašnem izboljšanju delavskega pravilnika; ogorčeni so bili na tem, da zvezarji niso smatrali za potrebno, da bi ta pravilnik obravnavali pred delavstvom in skupno z delavstvom na javnih konferencah in dali tako možnost delavstvu, da dá duška svojemu razpoloženju.

Konferenca je k novemu načrtu delavskega pravilnika po krajši debati sprejela sledeče stališče:

Delavstvo zbrano na konferenci dne 11. decembra 1932 v Ljubljani konstatira, da ne pomeni načrt novega delavskega pravilnika za delavstvo nikakega zboljšanja, marveč celo poslabšanje. Delavstvo ugotavlja, da z novim načrtom delavskega pravilnika ni rešeno vprašanje starostnega zavarovanja delavstva, ker so ostali tudi v novem pravilniku predvideni enako visoki naknadni prispevki za delavski penzijski fond. Tudi ni zmanjšana članska doba za doseg polne pokojnine ter je enako ostala v načrtu pravilnika omejitvev, da doseže stalnost le oni, ki je prišel na železnico mlajši od 33 let.

Tudi vprašanje delavskih plač ni niti najmanj povoljno rešeno ter tudi novi delavski pravilnik ne predvideva avtomatičnega napredovanja, ker se še vedno naslanja na sistem uvečanih plač. Pri vsem tem pa predvideva pravilnik tudi za bodoče možnost brezplačnih dopustov ter izvzema železniške delavce izpod splošne socialne zakonodaje, zlasti določb zakona o zaščiti delavcev.

Nadaljina poslabšanja pa predvideva delavski pravilnik še v določbi, da se delavcu leto, v katerem ni dovršil najmanj 200 delovnih dni, ne računa za penzijo, dalje v poostrenih disciplinskih določbah, še posebno pa v dejstvu, da sploh ne predvideva prehodnih odredb, ki bi delavcu zagotavljale vsaj dosedanje prejemke. O kaki avtonomiji penzijskega fonda delavcev ni govora ter bo ta fond upravljal delodajalec sam, dasi predvideva za delavstvo veljanske obveznosti.

Konferenca nalaga centr. upravi Saveza dolžnost, da z vso odločnostjo na merodajnih mestih še v poslednjem momentu nastopi za

spremembo načrta delavskega pravilnika in sicer na podlagi sledečih direktiv:

V celoti usvaja konferenca tudi za novi načrt delavskega pravilnika vse zaključke velike železničarske konference v Ceiju z dne 3. VIII. 1930, ki predstavljajo še vedno minimum zahtev vseh železniških delavcev in profesionistov. Iz teh zahtev pa še posebej podčrtava:

a) avtomatično naj se prizna stalnost vsem onim delavcem in profesionistom, ki so stalnost že uživali na dan 1. julija 1930 na podlagi določb začasnega delavskega pravilnika iz leta 1920.

b) službena doba za doseg polne penzije naj se zniža najmanj na 30 let ter vračuna članom prejšnjih penzijskih fondov članstvo brez doplačil.

c) Uvede naj se avtomatično napredovanje za vse delavstvo, ukine sistem uvečanih plač ter določi plače na zlati pariteti priznavajoč pri tem kot začetno plačo najnujnejši potrebni eksistenčni minimum.

d) Obstoječa socialna zakonodaja, ki velja za privatno delavstvo, naj se razširi tudi na železniške delavce in profesioniste ter jim omogoči članstvo v Delavskih zbornicah, zavarovanje zoper brezposelnost pri Borzah dela, volitve delavskih zaupnikov na osnovi zakona o zaščiti delavcev ter tudi nadaljevanje članstva v humanitarnem fondu po upokojitvi.

Iz delavskega pravilnika.

K uvodniku prinašamo še par pojasnil iz določb novega načrta delavskega pravilnika.

Novi delavski pravilnik velja samo za delavce, polkvalificirane in za profesioniste.

Profesionist, ki se ni izučil na železnici, mora po sprejemu v službo najprej odslužiti enomesečno poizkusno dobo ob najnižji plači in nato šele se mu more določiti tudi nekaj uvečane plače.

Predpisi o plačah in napredovanju so ostali isti kot doslej. Nova je določba, ki se glasi:

»Leto, v katerem delavec ni prebil na delu najmanj 200 dni, se ne računa za napredovanje.«

Rešenje o stalnosti izda pristojno odeljenje na predlog šefa edinice.

Predpisi o brezplačnih dopustih so ostali isti.

Enako predpisi o stalnosti in o prestanku službe, ter o delovnem času.

V delavski pravilnik so na novo uvrščeni predpisi o potnih in selitvenih pristojbinah, ter so dijete določene:

Do 4 ur odsotnosti izven službenega mesta (pri progovnih sekcijah se računa kot službeno mesto cel rajon progovnega mojstra) nad 3 km daleč ne pripada nobena dijeta. Od 4 do 12 ur pripada polovična, preko 12 ur cela dijeta. Za profesionista je dijeta prvih 10 dni 40 Din, nato pa 25 Din. Pri polkvalificiranih pa 30 Din, odnosno 20 Din, pri delavcih 25 Din, odnosno 15 Din. V slučaju preemistive ima delavec pravico na polno dnevno za sebe, četrtino dnevno za vsakega člana družine, in poleg tega za vse stroške pri selitvi pohištva še na pavšalno odškodnino od 400 do 720 Din.

Predpisi za premijske sisteme v delavnicah in kurilnicah so ostali isti.

V načrt pravilnika so vnešene popolnoma iste določbe za povračila škode, kot veljajo za nastavljenno osobje.

S posebnim členom je predvideno, da sme načelnik edinice, ako sumi, da delavec kljub predloženemu zdravniške-

Na vsak način pa se mora iz načrta delavskega pravilnika črtati določba čl. 21, ki predvideva, da se leto, v katerem delavec ni naredil 200 delovnih dni, ne računa za napredovanje.

Konferenca apelira na merodajne, da zagantirajo z novim pravilnikom samoupravo pokojninskega fonda za delavce ter da se za kaznovanje disciplinskih pregreškov uvede paritetne disciplinske komisije.

Konferenca končno zahteva, da se v vsakokratnem budžetu zagotovi zadosten kredit za delavske plače, da se končnoveljavno ukinejo brezplačni dopusti zlasti pri progovnih delavcih, katerim naj se da prvenstveno priliko za prestopanje na izpraznjena mesta pri prometu, v kurilnicah in skladiščih.

Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije bo podvzel prav vse korake, da prepriča merodajne o upravičenosti teh minimalnih zahtev delavstva, ki so stavljeni v obojestranskem interesu, na delavstvu pa je, da pomnoži vrste organiziranih železničarjev zavedajoč se, da bo svoje pravice doseglo le enotno in kompaktno, dokler pa bo razcepljeno odnosno neorganizirano, pa se bo moralo zadovoljevati le z onim, kar mu bo diktiral delodajalec — z redukcijami in brezplačnimi dopusti.

Delavci! Sami ste svoje srče kovači! V vas samih je pomoč in moč! Zato vsi složno na delo za jačanje organizacije, za pridobitev novih pravic!

izplačilo difference.

Iz pisarne ministra dr. Kramerja je prejel naš savez na svoječasne predstavitve še sledečo rešitev dne 9. decembra 1932:

Po naročilu g. ministra dr. Kramerja javljamo, da je prejel v zvezi z intervencijo, ki jo je podvzel pri ministru saobračaja na Vaše pismo sledeči odgovor g. ministra ing. Radivojevića:

»Na Vaše pismo, poslano mi 3. novembra, čast mi je sporočiti Vam, da sem že odredil, da se v tem mesecu izplača nekaj preko enega milijona dinarjev na račun razlike urnih plač. Istočasno čast mi je obvestiti Vas, da dela na olajšanju plačevanja prispevkov za penzijski fond delavskega osobja že dva meseca posebna strokovna komisija, ki mi bo predložila potrebne predloge.«

Iz tega odgovora razvidi članstvo, da bo sedaj izplača komaj deseti del razlike iz leta 1923 in da bo najbrže poteklo še precej časa, preden bodo izplačani še vsi ostali obroki.

Tudi kar se tiče olajšanja plačevanja naknadnih prispevkov za penzijski fond, novi načrt delavskega pravilnika ne daje ravno obilo nade na kako zboljšanje in bi bilo res umestno, da bi te razne komisije v ministarstvu saobračaja, ki tako strokovnjaško krojijo usodo delavstva, vsaj od časa do časa zaslišale tudi mnenje prizadetih delavcev in profesionistov.

Važne določbe državnega sveta.

V zadnjem času je Državni svet izdal več izredno važnih razsodb, ki so važne tudi za železničarje. Nekatere razsodbe so bile izdane v splošnih sejah, ostale pa zopet v poedinih slučajih ter danes podčrtavamo le najvažnejše:

1. Koliko časa se računa za penzijo, ako je uslužbenec bolan in mu služba prestane vsled bolezni?

Splošna seja Državnega sveta z dne 25. VI. 1932 je pod št. 21.007/32 odredila sledeče:

Če prestane služba po preteku bolovanja 12 mesecev, je priznati za pokojnino tudi čas službe po preteku 12 mesecev bolovanja do dne, ko se izda določba o upokojitvi.

IZRAČUNAVANJE POLOŽAJNE DOKLADE ZA POKOJNINO.

Ravno pri zaračunavanju procenta položajne doklade za pokojnino se postopa na najrazličnejše načine. Nekaterim se prizna tudi za procent položajne doklade za pokojnino vsa železniška služba, torej tudi ona, kar je bil dotičnik v staležu delavca, drugim zopet se pripozna samo od dneva vpoklica in nekaterim pa celo samo od dneva nastavitve. Glavna kontrola pa vlaga pritožbe proti vsem onim rešenjem, kjer je ministarstvo saobračaja vračunalo za odmero pokojnine od položajne doklade tudi delavsko službo. Pri reševanju teh pritožb pa tudi Državni svet ne postopa v vseh slučajih enako, marveč v posameznih slučajih odbija tožbe Glavne kontrole in prizna vso službo za računanje procenta od položajne doklade, v drugih slučajih pa zopet ugodni Glavni kontroli in zaračuna samo od dneva nastavitve.

Danes citiramo par tozadevnih razsodb tako po splošnem uradniškem zakonu, kakor tudi po zakonu o državnem prometnem osobju, katere smatra-

Kultura.

Ljubljanska »Svoboda« ustanavlja svoj delavski pevski zbor. Sodrugi, ki imate veselje do petja in lepe pesmi, zglasite se v prostorih »Svobode«, Ljubljana, Delavska zbornica. Pesem je lepota, vzpodbuda in razvedrilo v mračnih dneh. Pesem je izraz ponosa človeka, ponosa njegove zavednosti, ponosa njegove organiziranosti in slika njegove srčne kulture. Zato, sodrugi, ne oklevajte, zglasite se, da bomo zapeli pesem naše moči.

mo, da bi morale biti edino merodajne in po katerih bi morala direkcija postopati pri odrejanju procenta penzije od položajne doklade:

V zadevi našega s. Č. je Državni svet pod št. 6728 od 11. III. 1932 razsodil, da se ima tudi dnevničarska služba — služba iz tč. 3. § 258 zakona računati za odrejanje procenta penzije od položajne doklade. Zakon iz leta 1931 predvideva namreč za vse ono osobje, ki je bilo nastavljeno pred 1. 9. 1923, posebne ugodnosti v § 258 zakona ter v predzadnjem odstavku tega paragrafa točno predvideva, kateri tako priznani čas se ne računa v čas po § 121, ki se računa za pridobitev pravice do pokojnine in s tem v zvezi seveda po § 131 tudi za procent od položajne plače. V tem odstavku pa ni navedena toč. 3. Vsled tega je jasno, da se mora vsakemu, ki je bil dne 1. 9. 1923 že nastavljen, tudi čas dnevničarske službe po dovršitvi 18. leta starosti računati za odmero procenta od položajne doklade. Državni svet je konkretno razsodil:

»Odklanja se tožba Glavne kontrole, ker navedbe v tožbi niso utemeljene, ker se v tožbi sami konstatira, da je sporna dnevničarska služba — torej služba iz tč. 3. § 258 zakona —, katera pa se v konkretnem slučaju mora upoštevati, ker je bil toženi na dan 1. 9. 1923 že v državni službi. Ker se s predzadnjim odstavkom § 258 ni izvzela tč. 3., znači, da je čas, naveden v tej točki, vrčunljiv v čas, ki se računa za pridobitev pravice na penzijo, vsem onim uslužbencem, ki so bili 1. 9. 1923 že v državni službi.«

Začeta polovica leta se računa za celo tudi za odmerjanje procenta od položajne plače.

»Naš Glas« je prinesel nedavno razsodbo Državnega sveta, iz katere je razvidno, da se ima tudi pri odmerjanju višine procenta od položajne doklade vzeti začeta polovica leta kot polna, ter tozadevno piše:

»Ker se je splošno pri upravnih oblastvih predpis § 124 uradniškega zakona (§ 131 železničarskega zakona) tolmačil tako, da je razumeti pod učinkovito odsluženimi leti polna koledarska leta, ne oziraje se na določbe § 123, 1. odstavek urad. zakona (§ 130 železničarskega zakona), po katerem se mora pri določevanju pokojnine smatrati pričetna polovica leta službe kot cela polovica, je marsikateri uslužbenec, ko je bil upokojen, imel veliko izgubo pri položajni dokladi, ker se mu je za pokojnino priznala nižja položajna doklada, da si mu je samo par mesecev manjkalo do določene dobe. Na pr.: kdor je imel 29 let in 8 mesecev službe, se mu je

priznalo le 70% od položajne doklade, mestno 95%.

Nek državni uradnik, ki je bil upokojen s 34 leti, 9 meseci in 10 dnevi priznane učinkovite državne službe in mu je ministrstvo vračunalo za pokojnino samo 70% od položajne doklade, je vložil tožbo na Državni svet, ki je tožbi ugodil in pod št. 32.336 od 25. 10. 1932 razsodil:

»Uradniški zakon pozna v § 120 kot podlago za odmero količine osebne pokojnine plačo in položajno doklado. Ker se pa po § 123 uradniškega zakona začeta polovica leta računa kot cela, kadar se ugotavlja pokojninska podlaga od plače, je treba smatrati, da se pričetna polovica leta računa kot cela tudi pri določitvi pokojninske podlage od položajne doklade, ker — če je to priznано glede plače kot poglavitnega pokojninskega prava — ni razloga, da bi se ne priznalo tudi glede položajne doklade kot subsidiarnega prava. Enaka je tudi razlaga splošne seje Državnega sveta od 30. 9. 1932, št. 30.253/32.«

Ta razsodba je važna tudi za železničarje, katerim manjka manj kot 6 mesecev do dobe, navedene v § 131, ker dobe v tem slučaju že višji procent penzije tudi od položajne doklade.

Od katere plače se odreja penzija, ako uslužbenec napreduje v višjo stopnjo in od napredovanja do upokojitve ne poteče še eno leto?

Po § 252 zakona o državnem prometu osebnosti pripadajo v slučaju napredovanja novi prejemki šele po preteku enega leta od dne napredovanja. Rok enega leta se šteje za vsakega teh prejemkov posebej od dne, ko uslužbenec prvič po tem, ko je stopil zakon v veljavo, pridobi zvišanje dotičnega prejemka. Vsled tega je nastalo tudi dvojno tolmačenje in so se posamezne upravne oblasti postavile na stališče, da, ako uslužbenec v času tega leta umre ali bo upokojen, dobi penzijo samo od nižjih prejemkov. Državni svet pa je v splošni seji dne 30. septembra 1932 pod št. 30.253/32 razsodil:

»Državnim uslužbencem, ki napredujejo ali bodo imenovani na položaj višje grupe in nato upokojeni preden je poteklo eno leto od dneva njihovega napredovanja, dobe odmerjeno penzijo od one plače in položajne doklade, v kateri so bili na dan upokojitve.«

Torej dobe odmerjeno penzijo od višje plače in položajne doklade, v katero so napredovali, čeprav še ni preteklo eno leto od dneva napredovanja.

Stalnosti nastavljenecv ni več.

Pravosodni minister Maksimović je predložil parlamentu nujen predlog o tolmačenju § 110 uradniškega zakona. Dasi se pri tem nič ne omenja zakona o državnem prometu osebnosti, je vendar jasno, da bo to tolmačenje veljalo tudi za železničarje, ker je § 118 zakona o drž. prom. osebnosti popolnoma enak po besedilu § 110 uradniškega zakona. Tolmačenje tega paragrafa zakona je bilo predloženo v sprejem v tem smislu, da zadostuje za prestopanje službe že samo pozivanje na ta paragraf in da ni potreba uvesti postopka, v katerem bi se dokazalo, da res obstojajo razlogi za prestopanje službe.

V parlamentu je bilo to tolmačenje sprejeto s 144 glasovi proti desetim in bo imel sedaj o tem razpravljati le še senat. Čim se senat sprejme zakonski načrt, kot je bil predložen, potem je vsaka stalnost vseh nastavljenecv pokopana.

Minister Maksimović je utemeljeval potrebo tega tolmačenja s tem, da je podčrtaval, da je smisel uradniškega zakona tak, da uradniške stalnosti sploh ni. To da se da sklepati tudi iz ustave same, ki čelo za sodnike jasno določa, da za dobo stalnosti šele po preteku petih let od dneva, ko je bila objavljena ustava.

Proti zakonskemu predlogu je nastopilo več poslancev, ki so podali v imenu Jugoslovanskega narodnega kluba izjavo, da bodo glasovali proti takemu zakonskemu predlogu. Tako se dostikrat

odpuščajo iz službe nacionalni in spsobni uradniki na podlagi čisto navadnih denunciacij. Govorniki so zato podali konkretne dokaze.

K temu zakonskemu predlogu je govoril tudi poslanec Milutinović, ki je v svojem govoru pohvalil predloženi zakonski osnutek. Svojo pohvalo je podprl z izjavo: »Zakonski predlog je dober, ker imamo tudi mi kmetje pravico, da enostavno poženemo delavca, če ne dela, kakor mora. In kdor ne dela, kakor treba, naj se ga napodi!«

Čudimo se obstoječim strokovnim organizacijam javnih nameščencev, še posebno pa obstoječim železničarskim organizacijam, da gredo tako mirno preko najvažnejšega vprašanja — vprašanja stalnosti nastavljenecv, kakor da bi jih to vprašanje sploh nič ne zanimalo.

Ako hočemo imeti dobro in pošteno upravo na vseh mestih, potem je prvi predpogoj, da se uradništvu pripozna stalnost, da ne bo odvisno od samovolje posameznih šefov in načelnikov in da ne bo vedno trepetalo za svoj košček kruha in se bilo vsake zamere, ki bi zamogla imeti za posledico pri železničarjih n. pr. uporabo § 118 zakona.

Med tem pa je tudi senat z vsemi glasovi proti enemu sprejel zakonsko tolmačenje § 110 uradniškega zakona in bodo s tem pritožbe proti upokojitvam na državni svet izključene.

Zad oščenje odpuščenim železničarjem

mariborske kurilnice pred višjim deželnim sodiščem v Ljubljani.

Sodrug Krajinik, Hartberger, Glazer in Lavrenčič morajo dobiti pokojnino z dokladami za ves čas od odpusta dalje.

Že v zadnji številki smo kratko objavili, da je višje deželno sodišče odklonilo priziv železniške uprave in potrdilo razsodbo prve instance, s katero je bila priznana pokojnina v letu 1928 odpuščenim našim sodrugom v kurilnici Maribor.

Meseca junija t. l. smo v našem listu poročali, da je okrajno sodišče v Ljubljani ugodilo tožbam železničarjev mariborske kurilnice Ivana Krajinika, Franca Hartbergerja, Blaža Glazerja in Ivana Lavrenčiča, ki so tožili državni zaklad, oziroma železniško upravo, da jim mora plačati pokojnino iz provizijskega fonda bivše južne železnice ter draginjske in rodbinske doklade, ker jih je direkcija meseca aprila 1928 neopravičeno kazensko odpustila brez pokojnine.

Strajk v kurilnici državne železnice.

Marca 1928 so se namreč delavci v kurilnici drž. železnice v Mariboru radi raznih odtegljajev tako razburili, da so zapustili delo in demonstrirali pred pisarno načelnika kurilnice, Zel. uradnika Rojko in Vokač sta namreč v službi poneverila velikanske vsote denarja, a železnica je hotela to zgubo dveh nezvestih uradnikov enostavno odtegovati delavskim služkom. Kar po več sto dinarjev so odtegnili posameznim delavcem, Zmanjšane so bile premije in končno ustavljeno delovanje skladišča živila, kjer so dobivali železničarji cenejša živila.

Odpust delavcev.

Radi teh demonstracij je železniška uprava 14. aprila 1928 odpustila 7 železničarjev kot glavne krivce, med njimi tudi gori navedene, ki so si že pridobili pravico do pokojnine, a železniška uprava jim iste ni hotela plačati, češ, da jim ista vsled kazenskega odpusta ne gre.

Vse prošnje in pritožbe na žel. upravo so bile zaman.

Tožbe.

Vsled tega so se delavci, ki dejansko niso ničesar zakrivali, razen da so bili nekateri vodilnejši funkcionarji v železničarski strokovni organizaciji, odločili 1. 1931 za sodno pot. Po odvetniku dr. Avgustu Reismanu iz Maribora so vložili 1. 1931 proti žel. direkciji, oz. državnemu zakladu, kot njenemu predstavitelju tožbe za izplačilo vse zapadle pokojnine od odpusta naprej, ki so znašale za vsakega preko 10.000 dinarjev. Po dvehletnem pravdanju, ko je bilo zaslišanih nad 30 prič, so naši železničarji na cel. črti zmagali najprej pred okrajnim sodiščem v Ljubljani.

Zmaga pred višjim deželnim sodiščem.

Železniška uprava pa se s temi sodbami ni zadovoljila, ampak je vložila po drž. pravobranilstvu prizive na višje dež. sodišče v Ljubljani. Razsodbo II. instance so v železničarskih krogih pričakovali z največjo napetostjo, ker imajo med tem že nove slučaje, ko so bili železničarji odpuščeni brez krivde na podoben način brez pokojnine. Te dni je prejel zastopnik železničarjev g. dr. Avg. Reisman sodbe višjega dež. sodišča, ki je vse pritožbe železniške uprave zavrnilo in v celoti

potrdilo prve sodbe.

Kaj pravi višje dež. sodišče?

V obširnih razlogih sodbe je višje deželno sodišče med drugim ugotovilo sledeče:

1. Dne 14. aprila 1928, ko so bili železničarji odpuščeni, je veljal za službeno razmerje bivših uslužbencev južne železnice v Mariboru še vedno delovni red južne železnice z dne 17. aprila 1903. Za odpust železničarjev glede presoje pravnovejavnega odpusta je torej merodajen le ta delovni red.

2. Po tem delovnem redu bi smela železnica odpustiti delavce kazenskim potom najpозnejše tekome enega tedna, ko je s preiskavo ugotovila krivde demonstracije, odpust je izvršila šele 14. aprila, torej že po preteku enega tedna in vsled tega prepozno.

3. Glede voditeljev, skupinovodje Hartbergerja, pa je še ugotovljeno, da pri demonstracijah sploh ni aktivno sodeloval.

Naloga skupinovodje v slučaju štrajka?

K temu pa je višje dež. sodišče še pripomnilo celo ugotovitev, kakšna je dolžnost skupinovodje ali delavskega zaupnika v slučaju štrajkov ali demonstracij v podjetjih. Sodba namreč pravi:

»Od tožnika (F. Hartbergerja), ki je v kurilnici skupinovodja, ni zahtevali, da bi v slučaju, če odidejo vsi delavci demonstrirati, sam ostal v kurilnici, kjer itak ne more sam ničesar delati in bi tako izžval je zasmeh svojih tovarišev. Če je potem, ko so mu vsi delavci odšli, tudi sam šel gledat za njimi, in se obnašal popolnoma pasivno, v tem njegovem postopanju še ni videti neopravičene zapustitve dela, ko je postalo vsako delo brez tožnikove krivde nemogoče.

Krivica se popravlja.

Iz navedenih razlogov vidimo, kako ne utemeljeno so takrat v mariborski kurilnici vrgli na cesto 4. dolga leta pošteno službe železničarje, družinske očete, ne da bi jim

dali težko zaslužen borno pokojnino. Krivico mora sedaj po tolikih letih popravljati sodišče in železničarji že štiri leta zastonj čakajo svoje zaslužke. Železničarji tripo, državi, ki je itak tudi sama v težavah, pa je s temi tožbami napravljena velikanska škoda z ogromnimi stroški.

Odborniki podpor. društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru dobili popolno zadoščenje.

Triletni tiskovni proces. — »Jugoslovanski železničar« pred najvišjim sodiščem obsojen.

Vsem železničarjem je znano, kako je bilo leta 1929 razpuščeno Mariborsko podporno železničarsko društvo in kako je bilo nato proti odličnim našim sodrugom vloženi nebroj kazenskih ovadb. Celi kupi aktov proti našim železničarjem leže pri banski upravi, pri sodišču, pri železniški direkciji in celo pri Generalni direkciji v Beogradu. Za požrtvovalno, pošteno in res koristno delo v prosep vsega osobja so želi naši sodrugi zaupanje v najširših vrstah železničarjev, ki ga nasprotniki nikakor niso mogli omajati. Zato so se poslužili najrazličnejših sredstev, samo da bi oblatili čast naših sodrugov, omajali zaupanje delavstva in se polastili ustanov, ki jih je zgradilo delavstvo samo. Ovadba je deževala na ovadbo, čim več pa je bilo ovadb in tožb sem in tja, tem bolj se je izkazovala vzgljedna poštenost naših železničarjev, pa tudi njihovih ogromnih uspehi, ki so jih dosegli v teh kratkih letih po prevratu, ko so zbrali milijonsko premoženje za železničarske vdove in sirote.

Vse te ovadbe so bile ustavljene, ker so se izkazale klevete kot izmišljene in neresnične. Razpust »Podpornega društva« dne 11. maja 1929 leži radi tega že četrto leto v zraku.

Zadoščenje pred zadnjo sodno instanco.

Ta teden je prišla končno sodba v znani tiskovni tožbi, katero je vložilo februarja 1930 proti uredniku »Jugoslovanskega železničarja« g. Hrabroslavu Severju v Ljubljani 15 odbornikov razpuščenega Podpornega društva žel. del. in uslužbencev v Mariboru po odvetniku g. dr. Avg. Reismanu pri deželnem sodišču v Ljubljani. »Jugoslovanski železničar« je namreč meseca decembra 1929 v posebni izdaji, ki so jo razdelili brezplačno v tisočih izvodih med železničarje, oklevetal odbornike Podpornega društva, da so potvorili vpis zneska 1000 Din in da je neznan kam izginil znesek 8450 Din itd.

Urednik H. Sever je bil zaradi tega očitka decembra 1931 pred deželnim sodiščem obsojen na 3000 Din kazni, oz. 50 dni zavora in v plačilo zasebne odškodnine 5000 Din ter v plačilo stroškov. Proti tej sodbi se je obojeni urednik »Jugoslovanskega železničarja« pritožil na Stol sedmice kot najvišje sodišče, a ta pritožba je bila sedaj v celoti zavrnila in potrjena prva sodba. Obsodba ostane v celoti.

Zadoščenje našim železničarjem.

Tudi najvišje sodišče je ugotovilo, da se odbornikom Podpornega društva očitanih dejstev v nobenem oziru ne more očitati, da se obtožencu dokaz resnice absolutno ni posrečil. Tudi obe naloženi kazni po mnenju tega sodišča nikakor nista prestrogi in tudi prisojena odškodnina je primerna, ker gre za 12 zasebnih tožiteljev, ki so vsi v javni službi.

Če je dalo sodišče po temeljitem, skoro triletnem pravdanju, najatančnejši preiskavi vseh knjig po sodnih izvedencih in nešteti pričah, žaljenim odbornikom tako sijajno zadoščenje, menda se ne bo moglo iti preko tega ter še naprej zadrževati zopetne izročitve Podpornega društva iz rok komisarja preizkušenim poštenjakom, ki so iz nič ustvarili s svojo pristojo, a skromno in temeljito požrtvovalnostjo to večmilijonsko premoženje železničarjev.

Pričakujemo torej čimprejnejše rešitve priziva proti razpustu Podpornega društva.

Iz oblasnih sekretarijata.

Novi radnički pravilnik.

Kad se vrši izmjena odredba o regulisanju radnih odnosa pojedinaca ili većih grupa nastoji se primijeniti pravilo: izmjene ne smiju ići na štetu ranije stečenih prava. Ranije stečena prava prenose se u odredbe novog ugovora.

Čim je radnički Pravilnik, koji je sada na snazi, god. 1930. ugledao svjetlo, primijetili smo, da se kod njegove izradbe o ovome principu nije vodilo računa. U mnogočem odredbe novog Pravilnika su zanimjale ranije postojeća prava, t. j. ranija prava su smanjena.

Odmah po donošenju sadanjen pravilnika izazvana je bura kod svih željezničkih radnika. Na brojnim svojim konferencijama, od kojih je bila najimpozantnija ona u Čelju dne 3. VIII. 1930., željeznički radnici su osudili praksu zakidanja stečenih prava i postavili zahtjev, da im se oduzeto vrati! Tražena je revizija novog Pravilnika u svim njegovim nejasnim i manjkavim odredbama.

Zahtjev za revizijom je prihvaćen. Koliko nam je poznato, već punu godinu dana jedna komisija, koju sačinjavaju predstavnici Ministarstva Saobraćaja i u kojoj imaju jakog utjecaja ljudi iz »nacionalnog udruženja željezničara«, izrađuje novi radnički pravilnik. Taj novi pravilnik je već izrađen.

Kakav je novi radnički pravilnik? Prema informacijama, koje su vjerodostojne, novi pravilnik sadrži još više nejasnosti i odstupanja od stečenih prava, nego je to slučaj sa pravilnikom, koji je sada na snazi. Ne samo da se ne misli povratiti ono, što je sadanjim pravilnikom oduzeto, već se i od toga, što sada radnici imaju, namjerava oduzeti.

Što traže željeznički radnici?

Prije svega oni ističu zahtjev, da se Pravilnik ne donosi bez njih i protiv njih! Oni žele, da kod definitivne izradbe novog pravilnika sudjeluju preko svojih predstavnika. Oni žele, da im se da prilika, da svoje zahtjeve i predloge neposredno objasne, a i to, da se o njihovim zahtjevima i predlozima više vodi računa. Oni traže, da im se u moralnom i materijalnom pogledu vrati ono, što su već ranije imali i da im se ništa ne oduzima od onoga, što sada imaju. Željeznički radnici žele, da novi pravilnik bude izrađen na bazi trajnosti, a on će to biti samo onda, ako se kod njegove izradbe bude ozbiljno vodilo računa o njihovim životnim i kulturnim potrebama!

Saziv radničkih konferencija.

Da bi ove želje radništva mogle naći na razumijevanje i uvaženje mjerodavnih potrebno je, da one zaista budu izraz sveukupnog željezničkog radništva. U cilju izmjene misli i izradbe jedinstvenih protupredloga novome pravilniku održati će se u cijeloj zemlji niz radničkih konferencija, koje saziva naš Savez. Radi obrane do sada stečenih prava i osiguranja bolje egzistencije u budućnosti radnici su dužni, da ovim konferencijama posvete svoju punu pažnju, i preko svojih delegata istima pri-

sustvuju. Poblize podatke o vremenu i mjestu pojedinih konferencija biti će drugovi obavješteni preko naših podružnica i povjereništava.

Radnici! Smatrajte svojim velikim interesom biti sudionikom kod izradbe novog pravilnika i učinite sve, da bi vaše želje bile ostvarene!

POTVRDA SAVEZNIH PRAVILA.

Prema jednom saopćenju, naša Pravila nalaze se pred končanijim odobrenjem. Opće odijeljenje toga Ministarstva, naime, smatra, da su Pravila potpuno saglasna sa odredbama Zakona o d. s. o. i da više ne postoje nikakvi razlozi, radi kojih se Pravila nebi moglo odobriti. Navodno imade se namjeru istovremeno odobriti i Pravila Udruženja željezničkih činovnika, kojem odobrenju isto ne predstojie nikakve zapreke.

Nadamo se, da je ovo saopćenje točno, i da će se ono u najskorije vrijeme realizirati. Svako zavlacenje sa odobrenjem Pravila stvara samo jedno suviše negodovanje i ubija vjeru u pravednost. Dosadanjim otezanjem stvoren je utisak, da se željezničarima želi zvanično naturiti nešto, što ni željeznici a još manje željezničarima može korisno poslužiti: to je organizacija »nacionalnih željezničara«. Odobrenju njihovih Pravila nisu činjene teškoće, ma da je korist od njihovog postojanja jednaka nuli.

Čim uslijedi odobrenje naših Pravila svi funkcioneri i članovi treba da prionu opet živome radu! Uslijed dosadanje neizvjesnosti propušćeno je mnogo na organizacionom i stručnom polju, a sve to mora se nadoknaditi. Stoga svaki na svoje mjesto i na haran posao!

Prihodnja številka Ujedinjenega Željezničarja izide dne 15. januarja 1933. Naredni broj Ujedinjenog Željezničara izlazi dne 15. januara 1933. god. Uprava Ujedinjeni Željezničar.

IZABRANI SUD OSIGURANJA DRŽ. SAOBRAĆAJNOG OSOBLJA.

Za sporove, koji nastaju između članova i uprave Bolesničkog fonda u pogledu prava na liječenje, potpore ili rentu, u odredbama Naredbe o osiguranju saobraćajnog osoblja za slučaj bolesti i nesreće predviđeno je, da će ih riješavati Izabrani sud, koji će postaviti Ministar Pravde. Iako je Naredba na snazi već od god. 1922., ovog suda sve do sada nije bilo. Mnoge i mnoge žalbe članova protiv uprave radi prikrićivanja zagarantovanih prava deset godina leže neriješene. Mnogi unesrećeni željezničar legao je u grob prije, nego je mogao dočekati pravednu odluku i pripadajuću potporu iti rentu.

Sada je, konačno, izvršeno imenovanje Izabranog suda. Iz komunikacija o tome imenovanju vidi se, da će taj sud za dulje vrijeme biti slabo ekspeditivan, jer žalba, koje on ima da riješi, imade na katove.

Pored svih peripetija i odugovlačenja sa imenovanjem toga suda mi se ipak nadamo poboljšanju prilika u Bolesničkim fondovima. Imenovanje suda znači unapređenje u ove institucije više za-

konitosti i obzira prema oboljelim i ponesrećenim željezničarima. Ispravnijim tumačenjem članskih prava sa strane suda početi će da se krši samovoljan i nehumani stav fondiške birokracije. Izmjena Pravilnika o sporednim nadležnostima.

Prema saopćenju iz Ministarstva Saobraćaja.

Ministarski savet na sednici od 25. 11. 1932. god., a na osnovu § 32 Zakona o državnom saobraćajnom osoblju, odobrio je predlog Gospodina Ministra saobraćaja MSBr. 27319 od 16. novembra 1932, po kome se Pravilnik sporednih nadležnosti službenika državnih saobraćajnih ustanova dopunjava novim članom koji glasi:

Čl. 87-a. — Nagrada za vanredan, uspešan i koristan napredan rad. S obzirom na naročito istaknutu službu a vanredan, uspešan, koristan in napredan rad u Generalnoj direkciji državnih željeznica i Oblasnim direkcijama državnih željeznica određuje se mesečna nagrada u sledećim iznosima:

Generalnom direktoru drž. žel. 2000 dinara; Pomoćnicima Gen. dir. drž. žel. 1000 Din; Direktorima Oblasnih žel. direkcija po 1000 Din; Načelnicima Gradjevinskog Mašinskog, Saobraćajnog i Finansijskog odeljenja Generalne direkcije drž. žel. 1000 Din.

A nebi li bilo uputno, da se — bar sa iznosom od 10% od ovih doplataka — nagradi i vozovodje, konduktere, mašinovodje, saobraćajne činovnike, manevarsko osoblje, pružno osoblje itd. — Vjerujte, da je njima takva povišica i te kako potrebna, a i to, da je i njihov rad isto vanredno potreban i koristan! Možda često i korisniji!

Apel industrijskim željezničarima.

U ovo teško vrijeme privredne krize bezuvjetno je potrebno da se pozabavi cijela radnička klasa njezinim uzrocima te lošim materijalnim prilikama i dnevnim pogoršavanjima radnih uslova. Kad se dublje u ova pitanja zamislimo, konstatovaćemo i sami priznati, da sve ovo nije uvjetovano samo gospodarskom privrednom krizom, nego ona ima svoj dubokog korijena u nesvijesti i neorganizovanosti radnika.

Ovo mjerilo najbolje će poslužiti industrijskim željezničarima, koji su najviše eksploatisani te imadu najmanje prava. Slobodno se sa sigurnošću može reći, da bi se prilike posve izmjenile, kad bi svi industrijski željezničari bili organizovani u svojom stručnom savezu, Ujedinjenom Savezu Željezničara Jugoslavije.

Svima industrijskim željezničarima poznato je, koliko napora je baš ove godine savezna uprava uložila, da bi se položaj industrijskih željezničara popravio i da bi se njihova prava regulisala po odredbama postojećih zakona, ovo je činjeno sazivanjem Konferencija, anketa i raznim predstavkama koje su upućene na sva mjerodavna mjesta. Da se ovim pitanjima nije više pažnje obraćalo krivnja je samo u tome, što je samo jedan dio industrijskih željezničara bio u organizaciji, a poslodavci strogo vode računa o snazi radničkog pokreta.

Poznato je svjesnom radniku da se danas radnici organizuju, da bi na taj način udruženi ščitili svoje staleške interese. I kapitalisti su usko povezani u

svoje organizacije, da bi na taj način branili svoje profite, a radnici koji su najviše prikračeni za prava na čovječanski život, mirne duše gledaju skruštenih ruku u crnu budućnost, bez otpora, bez borbe za život te se na taj način prepuštaju volji i milosti poslodavca.

Drugovi Željezničari! Kad bi svi radnici ili pojedine grane radnika bili udruženi u svoju sindikalnu organizaciju jasno je, da bi ova sačinjavala jednu kompaktnu cjelinu, koja bi tada mogla punom snagom utjecati ne samo na pravedniju razdiobu života i rada, već bi mogla uslove našeg patničkog života podići na onu visinu, koja bi odgovarala našim svagdašnjim potrebama.

Drugovi Željezničari! Zalosna i teška vremena smo doživili a budite uvjereni, da bi bilo još teže, da naše sindikalne organizacije nisu stalno stajale u obrani protiv navale poslodavca, koji su išli za tim da vam položaj još više pogoršaju. Predaleko bi nas zavelo, kad bi ovdje nabrajali sve, što su sindikalne organizacije za radničku klasu učinile te smatramo da je dovoljno navesti samo 8 satni radni dan, socijalno osiguranje i zakon o zaštiti radnika. A da su radničke organizacije jake i da su svi drugovi zbijeni u čvrste redove svoje sindikalne organizacije, sa puno vjere može se tvrditi, da bi uslovi života bili kud i kamo bolji nego li su oni sada.

Kod nas pored tolike neorganizovanosti ima na žalost još i takovih grešnika, koji rade za jedine pare protiv organizacije a da kraj toga nevidljaju, da čine zločin ne samo protiv sebe nego i protiv svojih supatnika, koje poslodavci jednako iskorišćavaju. Borba koju vodi naš savez jest pravedna borba, legalna borba za vaša prava, koja traži samo, da se industrijskim željezničarima dade ništa više već da im se dade ono što im po zakonu pripada t. j. da im se pored dužnosti regulišu i prava po propisima postojećih zakona. Kada bi svi industrijski željezničari sa odlučnom voljom radili na podizanju svoje stručne organizacije, ona bi ojačala te ubrzo sve zahtjeve provela u djelo.

Drugovi Željezničari! Sa podizanjem klasne svijesti sa uzajamnom požrtvovnošću i sa discipliniranom solidarnošću postizavaju se uspjesi, zato ne treba klonuti već nastaviti sa započetim radom. Poradimo od čovjeka do čovjeka ustrajnom voljom, plamenim oduševljenjem za pravednu stvar radničke klase i naše organizacije unatoč svima teškoćama današnjeg vremena za bolju budućnost. Zato syi na rad za organizaciju i u organizaciju.

Željezničar.

Letošnje knjige Cankarjeve družbe

so, kakor nam pišejo mnogi člani in poverjeniki, zadovoljile in razveselile čitatelje. Ne morejo pohvaliti knjigo »Sirene tuljio«. Tudi Molekova »Dva svetova« jim ugajata, a povesti H. z. Mühlén: »Včeraj je bilo — jutri bo«, je pa naravnost pregled programa izrednega gibanja. Če bi hoteli vse te kritike in pohvale priobčiti, bi dva »Delavca« ne zadostovala. »Svoboda« bo priobčila najbolj značilne kritike iz delayskih ust. — Tako je letos Cankarjeva družba še posebno pokazala svoj upravičeni obstoj. Delavci in delavke, kateri še niste, postanite člani. 20 Din na leto, mesečno 1 Din 65 para hoste zmogli.

Ok: KARIERA MOŽINE.

Veseložalostna zgodba v sedmih dramskih scenah.

POLITIK (važno): Denar si mu torej nosil. Dobro je. Nič se ne boj, Možina, ta tat, ta slepar, ta korupcionaš ne bo tebe...

MOŽINA (preplašeno): Za božjo voljo! Pst! Pst! Če bi slišal!

POLITIK: ...ne bo tebe tepel, tebe ki si poštenjak od pete do glave. Pravim, da ne bo, primojduš, da ne!

MOŽINA: Nehaj, nehaj, če ne bom še ob službo.

POLITIK: Ti ob službo? Ti ne! — On bo ob službo! Koj po volitvah! Boš videl!

MOŽINA: Gospod načelnik bojo ob službo? In koga bojo novi gospod načelnik določili za zapisovanje zamudnikov?

POLITIK: Zamudnik? Kakšna žival je to?

MOŽINA (z globokim prepričanjem): Zamudnik ni žival, zamudnik je hujši od živali, zamudnik je uradnik, ki prihaja prepozno v službo. Do zdaj sem jih zapisoval jaz, zdaj, zdaj... (Ihti)... sem — odstavljen.

POLITIK: Možina, kaj pa načelnika? Ali si ga kdaj napisal? Vsak dan gre mimo moje mesnice šele ob devetih, poldesetih. (Zase.) Da bi ta zlodej vsaj meso pri meni kupoval! (Možini.) Njega nisi nikdar zapisal? Veš kaj, Možina? Za pričo boš!

MOŽINA (se strše): Za pričo?

POLITIK: Vse to bomo povedali v javnosti! Da je prihajal vsak dan kar po dve uri prepozno v službo, da je uvedel špijanski sistem, da je prejemal provizije. Razgalili ga bomo pred vso javnostjo. Še jutri bomo objavili v glavnem strankinem glasilu. Ne, ne jutri. Raje v nedeljo, ko ležijo časopisi po dva dni v kavarnah. Povedali bomo: Klopčar, načelnik tam in tam, tat in slepar silji svoje podrejene organe, da hodijo zanj po provizije.

MOŽINA: Silijo?

POLITIK: Ali te ni prisilil?

MOŽINA: Ne vem, da bi me bili silili. To ni res.

POLITIK: Kaj ni res? Pa čeprav bi ne bilo res! Nekoliko več, nego je res, moramo vselej povedati. Premisli dobro: On te je kot tvoj starejšina tako rekoč moralno prisilil. Razumeš: Ti kot podrejen organ moraš ubogati že na njegov najnedolžnejši mig. Sicer pa bomo vso stvar malce olepšali. Rekli bomo, da ti je zažugal z redukcijo...

MOŽINA (ogorčeno): Toda to ni res!

POLITIK: Ni res, ni res! Tepci! Politične resnice so svojevrstne resnice. Če te resnice ne razumeš, boš tepen!

MOŽINA: Če je tako, je politika grda stvar, umazana stvar.

POLITIK: Grda in umazana! Lej ga! Kaj pa gnoj? Je nemara lep, čist? In vendar rastejo iz gnoja najsladkejši sadovi! Z gnojem moraš pač tako delati, da se ne umazeš. S politiko moraš prav tako ravnati! No, v najhujšem primeru se umiješ. Bodi lepo pameten ter pridi jutri popoldne v naše tajništvo. Podpisal boš članek, ki ga bomo mi spisali. Ga bomo spisali bolje nego ti, mi, ki imamo stil.

MOŽINA: Jaz naj bi podpisal, jaz? Nikdar!

POLITIK: Nikdar? Dobro, prijateljček, dobro! To si bomo zapomnili. (Ostro.) Ali veš, kdo sem jaz? (Se mesarsko bije po prsni.) Jaz sem podpredsednik naše najmočnejše stranke, tako rekoč edine suverene zastopnice našega dobrega in poštenega naroda. Zapomnili si bomo, kdo je delal proti nam, kdo je delal proti našemu narodu! To si ti, Možina, ti, ki si prejemal provizije.

(Dalje prihodnjic.)

Cestni železničarji.

ZA ZBOLJŠANJE POLOŽAJA CESTNIH ŽELEZNIČARJEV.

Naš savez je potom svojih zastopnikov predal v roke g. županu dr. Pucu posebno spomenico z glavnimi zahtevami cestnih železničarjev, kateri je priložil tudi prepis vloge, ki jo je zaupniški zbor predložil upravnemu svetu družbe za v mesecu oktobru sklicani občni zbor, ki pa se tedaj ni vršil.

Zastopniki saveza so g. župana še ustmeno informirali o položaju cestnih železničarjev, ter je g. župan obljubil, da bo posvetil v spomenici navedenim zadevam posebno pažnjo, zlasti pa glede vprašanja penzijskega fonda.

Objavljamo spomenico, ki se glasi:

»Podpisani savez se obrača do Vas, gospod župan, s prošnjo, da bi posvetili Vašo posebno pažnjo uslužbenim zadevam pri Splošni maloželezniški družbi d. d. v Ljubljani, in sicer posebno v vprašanju penzijskega fonda uslužbencev.

Ker je mestna občina ljubljanska večinski lastnik delnic družbe in ima tako odločujoč vpliv pri družbi, prosimo, da bi njeni zastopniki na občnem zboru družbe, ki se bo v doglednem času vršil, nastopili za spremembo pragmatike, in sicer posebno za spremembo čl. 39 te pragmatike.

Pokojninski fond upravlja doslej družbeni upravni svet, ter morajo plačevati tako uslužbenci kakor uprava po čl. 28, tč. 3 pragmatike enako visoke prispevke za pokojninsko zavarovanje. Pragmatika sicer predvideva način nalaganja denarja, ne predvideva pa nikakega zastopstva v upravi fonda za uslužbence, dasi nosijo ti enake prispevke za fond. Vse socialne in humanitarne institucije so tudi v naši državi v glavnem urejene tako, da ima delojemalec vsaj paritetno zastopstvo (Središnji uređ, Humanitarni fond drž. prom. osebja, Pokojninski zavod za nameščence itd.), samo pri Splošni maloželezniški družbi je vsa uprava pokojninskega fonda v rokah delodajalca.

Naš predlog ne pomeni za družbo niti najmanjšega finančnega izdatka, ter je tako tudi v dobi štedenj lahko izvedljiv in prosimo vsled tega, da bi zastopniki mestne občine ljubljanske na občnem zboru družbe predložili sledečo spremembo čl. 39 pragmatike:

Črta naj se zadnji odstavek čl. 39 pragmatike in nadomesti s sledečim besedilom:

»Pokojninski fond upravlja skladno z določbami te pragmatike upravni svet fonda, ki je sestavljen paritetno iz po treh zastopnikov družbenega upravnega sveta in uslužbencev. Uslužbenci izvolijo svoje zastopnike za dobo treh let v tajnih in proporcijah volitvah. Predsednika upravnega sveta imenuje izmed določenih treh zastopnikov upravni svet družbe, podpredsednik pa se izvoli izmed izvoljenih zastopnikov uslužbencev. Nadzorstvo nad poslovanjem pa vrši nadzorni svet pokojninskega fonda, ki je enako sestavljen paritetno iz po dveh zastopnikov družbe in uslužbencev, a predsednika se izvoli izmed zastopnikov uslužbencev.«

Upravni svet pokojninskega fonda bi nato reševal vse tekoče zadeve, sklepal o predlogih za spremembo predpisov pokojninskega zavarovanja ter vršil vse tekoče posle sploh, nadzorstvo pa bi imelo nalogo paziti, da se pri denarnem poslovanju striktno upošteva določbe pragmatike o nalaganju denarja, ter da se nabirajo primerne rezerve.

Istočasno nam je čast predložiti prepis vloge, ki jo je zaupniški zbor predložil upravnemu svetu družbe za občni zbor, ki je bil določen prvotno za 17. oktobra, iz katere so razvidne težnje vsega osebja, zaposlenega pri cestni železnici, ter se obračamo do Vas, gospod župan, s prošnjo, da bi blagovolili tudi te težnje proučiti in da bi občinski svet dal novoimenovanim zastopnikom za občni zbor družbe primerne navodila, da se gre osebju kolikor le mogoče na roko.

Občni zbor zadruga »Delavski dom« v Spodnji Šiški se vrši v torek, dne 20. t. m. z običajnim dnevnim redom. Kraj in ura je razvidna iz vabil.

Odbor.

OBČNI ZBOR POSMRTNINSKEGA SKLADA USLUŽBENCEV CESTNE ŽELEZNICE.

Občni zbor posmrtninskega sklada uslužbencev električne cestne železnice v Ljubljani se vrši v soboto 7. januarja 1933 ob 19. uri zvečer v predavalnici Delavske zbornice (2. vhod - poleg knjižnice), in sicer z običajnim dnevnim redom v smislu pravil sklada.

Ako ob določenem uri občni zbor ne bi bil sklepčen, se vršil pol ure kasneje nov občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu prisotnih članov.

Odbor posmrt. sklada uslužbencev električne cestne železnice.

Delavske razlike za leto 1923-24.

Izplačilo 10 odstotkov.

Vsem službenim edinicam.

Po odobrenju g. ministra saobračaja, akt Gd. br. 51114/32 odn. 103961/32 in v zvezi z aktom M. F. br. 126092/31, je izplačati v mesecu decembru t. l. 10% razlike na mezdnem zaslužku tistim delavcem in rokodelcem, ki jim ista pripada, a še ni bila izplačana.

V svrhu izvedbe izplačila se odreja sledeče:

Službene edince naj sestavijo po prejemu tega razpisa čimprej posebne platne spiske F br. 13 za 10% iznos razlike; kot podlaga za to jim bodo služili platni spiski, ki so jih edince svojčas sestavile s podatki celotnega zaslužka na razliki za Generalno direkcijo v Beogradu in katere jim bo Računovodstvo vrnilo. Ti posebni platni spiski naj imajo tisti imenski red ne glede na to, kje se sedaj kak uslužbenec nahaja. V prejemkih je izkazati samo dve rubriki, eno (najboljši prazna rubrika 18) s celotno razliko, ki uslužbencu pripada, drugo pa z 10 odstotno sedaj plačljivo razliko. Istotako je izkazati vse obustave le v 10% iznosu posamez, razven sodnih zbran, s katerimi je vsa prosta razlika zarubljena do končne poravnave terjatve.

Po zaključku spiskov je izvršiti izplačilo po določbah pravilnika o finanč. in računski službi, delavcem, ki so prešli medtem morda v stalež kake druge edince je izplačati razliko potom dokartiranja, odpuščeni in upokojeni pa na podlagi ugotovitve identitete. — Razliko umrlih delavcev je izplačati dedičem le na podlagi zapuščinskih sklepov sodišča, ki se morajo vsaj v overljenem prepisu priložiti platnemu spisku in po ugotovitvi identitete. Če bi se izplačilo iz kateregakoli vzroka ne moglo izvršiti, je izkazati vsoto kot neizplačano na zadnji strani spiska. Izplačana vsota razlike v nobenem slučaju ne sme preseči 10%. Pri obračunu se odlomki par (stotink dinarjev) ne vpoštevajo.

Posebej se opozarjajo edince na slučaje sodnijskih rubeži razlike. Zarubljeno razliko je izkazati kot sodno zabrano v posebni rubriki, a na podlagi predzaznamb, ki so bile odrejene po izvršilnih sklepih sodišča ali direkcijских nalogov. V svrhu točnega nakazila sodnih zbran privatnim upnikom, morajo službene edince priložiti v platni spisek seznam v duplo s sledečo specifikacijo: Odlok direkcije, odnosno sklep sodišča; točni naslov zahtevajoče stranke odnosno njenega pravnega zastopnika; ime uslužbenca; odtegnjeno vsoto zabrane ter daljši prazni prostor za ev. pripombe. Pripomni se, da nosi materialno odgovornost za izvršitev sodnih zbran uslužbenec, ki je platni spisek sestavil odnosno šef službene edince.

Končno se odreja, da je vrniti prvotna celotna razlika, čimprej zopet računna celotna razlika, čimprej zopet računovodstvu. Da pa bodo imele edince za nadaljnje izplačevanje razlike, za katero bodo izdana od Gen. direkcije posebna navodila, podlago, naj si iste založijo predpise spiskov, ki naj jih drže v svoji hrambi.

Izplačano razliko je kontirati na račun stroškov po čl. 8 točki 2 finančnega zakona za leto 1932/33.

Za direktorja:
Dr. Fatur s. r.

SILVESTROV VEČER

se bo vršil v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Začetek ob 20. uri. Vabljeni vsi!

Zelo se mudi.

Glasnik železničara in brodarja br. 24 od 1. 11. 1932:

»...kada smo saznali, da je pravilnik izvršen, umolili smo g. ministra, da nam odobri kopiju projekta pravilnika, kako bi smo za najkrajše vreme in na ovaj projekt mogli dati svoje primedbe. G. ministar izšao je našoj želji na susret i odobrio je, da nam se izda projekt novog radničkog pravilnika...«

Ujedinjeni Železničar od 15. 11. 1932:

»...Naš savez se je obrnil do ministarstva saobračaja z vlogo, da se mu odstopi načrt delavskega pravilnika, da zamore k temu načrtu zavzeti svoje stališče ter da omogoči onim, ki so na novem delavskem pravilniku najbolj zainteresirani — delavcem in profesionistom državnih železnic — da izrazijo o novem načrtu svoje mnenje ter da postavijo nato svoje zahteve...«

Ministarstvo saobračaja — opšte odeljenje — br. 27.624 od 6. 12. 1932:

»...Izveštava se savez, da njegovoj predstavi, kojom je tražio, da mu se dostavi projekt pravilnika o radnicima radi davanja svoga mišljenja po istom, Ministarstvo nije moglo izići na susret, pošto je taj pravilnik definitivno izvršen i u najkraćem vremenu treba da dobije obavezu snagu. Upućivanjem projekta sada pojedinim udruženjima i ustanovama radi stavljanja primedaba, značilo bi odložiti njegovo stupanje u život još za duže vreme, što ni u kom slučaju ne bi išlo o prilog samim radnicima s obzirom na njihovo današnje stanje...«

Železniški delavec dne 11. 12. 1932:

»...Načrt pravilnika, kakršen je, odločno odklanjam, ker samo podaljšuje današnje neznošno stanje, v katerem se delavci nahajajo, ter zahtevamo sklicanje ankete, na kateri naj se da tudi onemu, o katerega usodi se razpravlja, možnost, da pove svoje mnenje in zastopa svoje interese...«

Sestanek nastavljenecv, ki so bili povodom priznanja stalnosti degradirani iz višje stopnje v začetno stopnjo osnovne plače.

V nedeljo, dne 8. januarja 1933 se bo vršil v Ljubljani v prostorih centrale Saveza ob 10. uri dopoldne sestanek onih nastavljenecv, ki so bili prvotno nastavljeni z vstetjem vseh službenih let v višjo stopnjo osnovne plače, kasneje pa, ko jim je bila priznana stalnost, pa so bili vrženi nazaj v začetno plačo.

Začeti moramo ponovno z akcijo, da bi se pri nastavitvah upoštevala vsa službena leta, kakor so se vstela vsem onim, ki so bili leta 1923 prevedeni na tedaj uveljavljeni zakon in kakor se je na to več let prakticiralo pri nastavitvah.

Mednarodni pregled.

Naprédok socijalistov v Belgiji.

Pred kratkim so se vršile v Belgiji parlamentarne volitve, pri katerih so socijalni demokrati sijajno napredovali. Volitve so potekle v splošnem mirno, le v nekaterih flamskih okrajih je prišlo med posameznimi strankami do spopadov.

Po do sedaj znanih rezultatih je izvoljenih:

socijalistov	75 (preje 70)
katoličanov	80 (preje 76)
liberalcev	23 (preje 28)
Flamcev	8 (preje 11)
komunistov	3 (preje 1)

Ta lep napredok belgijskih sodrugov v dobi, ko dviga reakcija glavo po vsem svetu, je eminentne važnosti za mednarodno delavsko gibanje.

Zvišanje podpor za nezaposlene, znižanje izdatkov za vojsko — na Danskem.

Danski finančni minister predložil proračun za 1933/34. V njem predlaga zvišanje podpor za nezaposlene za 2,5 milijona danskih kron. To zvišanje podpor gre večinoma na račun vojnih kreditov, ker je ta za 3,5 milijonov manjši kakor prejšnje leto. Računski zaključek za 1931/32 pa izkazuje 90.000 kron prebitka. — To so uspehi socialnega in demokratičnega režima.

Nemčija.

Med železniško upravo in strokovnimi organizacijami je prišlo do sporazuma, da se preko zime uvede 40urni delovni teden, in sicer za vse delavce, ki so zaposleni pri progovnih sekcijah, da se na ta način prepriča odpuščanje več tisoč progovnih delavcev.

Angleška.

Železniška uprava je predložila organizacijam, da pristanejo na povprečno 6% zmanjšanje plač, in sicer za vse ono osebje, ki prejema več kot 38 šillingov tedensko. Organizacije so proti temu odločno nastopile in zlasti na Irskem se pripravljajo na stavko, če bi uprava irske železnice hotela izvesti enako redukcijo.

Švica.

Ker je švicarski parlament na seji 23. 9. 1932 s 83 proti 53 glasovi sklenil, da se vsem državnim nameščencem pa tudi železničarjem za čas od 1. julija 1933 do 31. decembra 1934 zmanjša plače pa 7½%, so proti temu sklepu uvedle strokovne organizacije najostrejšo borbo. Socialisti so sklenili staviti predlog, da mora o tem sklepu glasovati vse prebivalstvo ter je pričakovati, da bo pri tem glasovanju sklep o znižanju plač odklonjen.

Varnost na železnicah vedno bolj ogrožena.

Po zadnjem iztirjenju brzovlaka Pariz—Bazel in po železniških katastrofah pri Cerences (Francija), Temešvaru (Rumunija) in Inomostu (Avstrija) je J. Jarrigion, generalni tajnik železničarske organizacije v Franciji podal za časopisje daljšo izjavo, iz katere posnemamo:

Brezobzirne odredbe žel. uprav v pogledu štednje in redukcije osebja v določenem času vedno številnejših nezgod na železnicah. Z redukcijo osebja se istočasno žrtvuje tudi varnost potujočega občinstva. Delavce se vedno bolj in bolj obremenjuje z delom, ki ga ne morejo več točno izvrševati in zlasti znižanje plač ima za posledico, da delavec polagoma fizično popolnoma omaga. Enako se šteti pri nabavi materiala. Pranašamo kratko statistiko o redukciji osebja v nekaterih večjih državah:

Nemčija je imela žel. uslužbencev l. 1926 707.570, l. 1930 681.671, l. 1931 643.750, l. 1932 599.364; Anglija l. 1926 509.873, l. 1931 588.186, l. 1932 570.754; Belgija l. 1926 108.967, l. 1930 93.073, l. 1931 86.060; Avstrija l. 1926 87.710, l. 1930 81.195, l. 1931 76.124; Francija (glavne tri družbe) l. 1926 186.230, leta 1930 183.437, l. 1931 175.848.

Ker so se v vseh državah po letu 1926 zgradile nove železnice, je jasno iz gornje statistike, kako zelo se je število osebja zmanjšalo ter da mora imeti to zmanjšanje tudi slabe posledice pri vzdrževanju prog, ker se štednja v prvi vrsti izvaja baš pri progovnih delavcih in pri progovnem materialu.

Irsko.

Železnice u Irskoj nalaze se u privatnim rukama. Vlasnici njihovi, po ugledu na vlasnike drugih privrednih poduzeća, nastoje, da iz svojih železnica izvuku čim više koristi, odnosno da šteto od privredne krize prebace na ledja uposlenog železničkog osebja. To je dalo povoda železničarima u Irskoj, da u zadnje vrijeme jače nego ranije istaknu zahtjev za podržavljenje svih železnica.

Prelaz vlasništva nad železnicama u ruke države predstavljalo bi izvestan napredak, nu neko osjetno poboljšanje železničko osebje od toga nebi imalo. Imademo mnogo primera, da su železnice u državnim rukama i pod njenom upravom, nu blagostanja za železničare ipak nema. Tu i tamo je njihovo stanje još i gore.

Čehoslovačka.

Naši čehoslovački drugovi postigli su jedan zavidan uspeh: u Upravno Vijeće nad Čehoslovačkim železnicama imenovan je drug Nemeč, tajnik drugarske organizacije čehoslovačkih železničara. Ovo je prvi puta, da je u to Vijeće imenovan predstavnik naše drugarske organizacije, što znači, da će organizacija imati direktni uticaj ne samo na politiku prema železničkom osebju, već i na upravu samog saobračaja.

Zaista je Čehoslovačka napredna zemlja! Dok se u drugim zemljama potcjenjuje i kudi funkcionere, koji nisu aktivni železničari, u Čehoslovačkoj se baš takvima, koji uživaju povjerenje železničara, posvećuje pažnja.